
Et praktisk lesebord

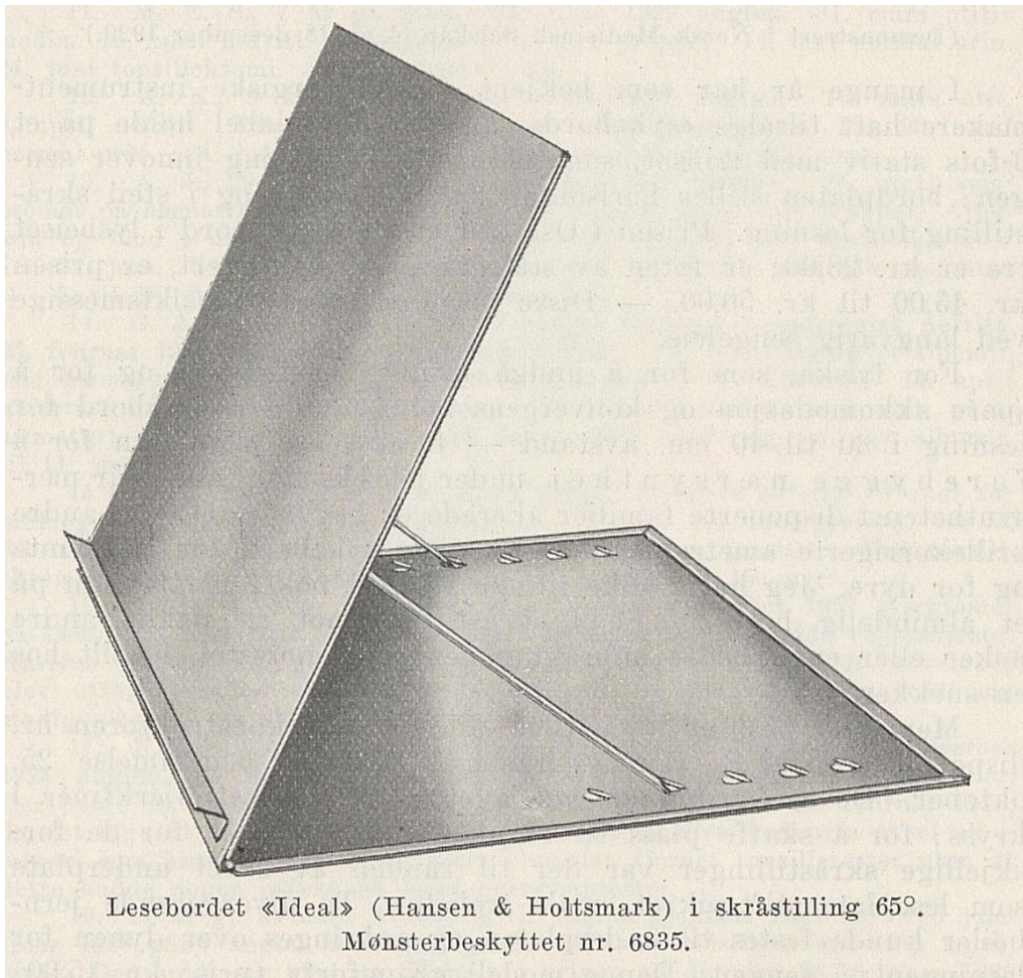
FRA ARKIVET

JULIE DIDRIKSEN

julie.didriksen@tidsskriftet.no

Tidsskriftet

Tidsskriftet har i all tid vært et sted der leger deler tips og triks med hverandre. I utgave nr. 9/1930 finnes en detaljert gjennomgang av en moderne dings: et lesebord. Teksten er signert S. Holth. Antageligvis var dette Søren Holth (1863–1937), en av sin tids fremste øyeleger, blant annet anerkjent for sitt arbeid med behandling av glaukom. Han giftet seg dessuten med Norges første kvinnelige lege, Marie Spångberg.

Faksimile

Et praktisk lesebord «Ideal» – med regulerbar skråstilling.

I mange år har som bekjent våre kirurgiske instrumentmakere hatt tilsalg «sykebord», anbragt i variabel høide på et 3-fots stativ med trinser, som tillater lett flytning innover sengen; bordplaten stilles horisontalt for måltidene og i steil skråstilling for lesning. Prisen i Oslo for et slikt sykebord i lysbeiset tre er kr. 28,00; er foten av stålør og alt hvitlakert, er prisen kr. 45,00 til kr. 50,00 – Disse bord er meget hensiktsmessige ved langvarig sengeleie.

For friske, som for å undgå lutning med hodet og for å spare akkomodasjon og konvergens bør benytte et skråbord for lesning i 30 til 40 cm. avstand – f. eks. hos skolebarn for å forebygge nærsynthet under lekselesning, eller når nærsyntheten i disponerte familier allerede er begynt samt ved andre brillekorrigerte ametropier – blir disse sykebord for tungvinte og for dyre. Jeg har i slike tilfeller tilrådet boken flyttet inn på et almindelig bord i steil skråstilling mot en pakke andre bøker eller ennu bedre anbragt på en slags notestol, bestilt hos en snekker.

Men aller best er lesebordet «Ideal», som konstruktøren hr. disponent And. B. Hansen sendte mig til bedømmelse 25. oktober. De to bordplater var laget av brunbeiset bjerkefinér i kryss; for å skaffe plass til reguleringsmekanismen for de forskjellige skråstillinger var der til randen så vel underplate som leseplate stiftspikret smale

trelisten. To divergerende jernbøiler kunde festes til underplaten og anbringes over dynen for lesning på sengen. Denne modell «Komfort» (pris: kr. 15,00) demonstrerte jeg i Medisinsk selskap 4. desember; herunder falt underplaten i gulvet – på grunn av for løs stiftspikring i langsidenes trelisten. Neste dag telefonerte jeg om denne malheur til konstruktøren.

«Denne modell demonstrerte jeg; herunder falt underplaten i gulvet – på grunn av for løs stiftspikring i langsidenes trelisten. Neste dag telefonerte jeg om denne malheur til konstruktøren»

Vi blev enige om å la lesebordet utføre i olivenlakkert jernblikk under benevnelsen «Ideal» - samt om å sløife de to overflødig divergente jernbøiler.

I møtet 18. desember var formannen så elskverdig å tillate meg utenfor programmet å demonstrere denne nye modell med noen supplerende ord.

Lesebordet er nu innrettet på følgende måte (se avbildningen): De to rektangulære tynne jernplater med ombøide kanter har langsidenes 46 cm. og kortsidenes 30 cm. lange; leseplatens nedre langside er forbundet med underplatens langside med et solid men bevegelig vinkellegg. På et vinkeljern, 1,5 × 1,5 cm., solid fastnippet langs leseplatens overkant, hviler boken. Til baksiden av leseplaten er festet ved korte vinkellegg to tynne smale 16,5 cm. lange jernplater, hvis annen ende kan støttes til 5 forskjellige mothaker uthugget i underplaten; herved kan leseplaten gis skråstillingene 75°, 65°, 55°, 45° og 33°.

I parallellstilling ligger nu de to plater i kontakt. Den steileste skråstilling 75° (nærmeste mothake) passer både for yngre voksne og for korrigerede presbyoper, som vil lese tungere bøker på sengen: ryggleie, høi hodepute, underplaten legges over teppe eller dyne med leseplatens nærmeste langrand litt nedenfor ribbensbuen. Man slipper således under sovelektyren den anstrengende lesning med senket blikk (Modellen i olivenlakkert jernblikk veier 2,5 kg., hvilket ikke spiller nogen som helst rolle under anbringelse på et almindelig bord. For lesning på sengen er der laget en modell i ulakkert «Duraluminium», som veier 0,97 kg. og i Oslo koster kr. 10,00; forsendt i posten utenbys som verdipakke mot etterkrav: kr. 12,15). Lett lektyre – både i bokstavelig og i overført betydning – kan man ganske visst klare ved å ligge på siden med ryggen mot den elektriske lampe og holde boken i passende avstand i høide med øinene.

«Lett lektyre – både i bokstavelig og i overført betydning – kan man ganske visst klare ved å ligge på siden med ryggen mot den elektriske lampe og holde boken i passende avstand i høide med øinene»

Skråstillingen 75° passer også for skolebarns lekselesning med «Ideal» anbragt på et almindelig bord; dog kan her skråstillingen 65° (annen mothake – se avbildningen) også med fordel benyttes. Skråstillingene 55°, 45° og 33° (tredje til femte mothake), likeledes mens «Ideal» anbringes på et almindelig bord, passer for lesning av voluminøse bøker, f. eks. geografiske atlanter – også under bruk av leselupe.

Lesebordet «Ideal» kan anbefales til bruk både for skolebarn og for voksne – så meget mer som prisen for denne solide modell er meget billig: I Oslo kr. 7,00 i utsalg; forsendt i posten utenbys som verdipakke mot etterkrav: kr. 9,85.

Generalagent for hele landet er hr. disponent And. B. Hansen, Kongensgt. 6, Oslo.

Forselgerne er Coward & Thowsen A/S, Kirkegaten 30, Oslo; gjennom dette firma går all fakturering.

Av S. Holth, Oslo.

Publisert: 8. mai 2026. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.26.0141

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juli 2026.